

NVVE-voorzitter
Margo Andriessen:
'Bij justitie
is duidelijk
sprake van
verharding'

Vraag scheidend NVVE-voorzitter Margo Andriessen naar haar meest ingrijpende ervaring gedurende de afgelopen acht jaar en ze aarzelt geen moment met haar antwoord. 'De moord op Els Borst. Die was zo dramatisch en zo onrechtvaardig. Daar heb ik heel lang mee geworsteld.' • *Leo Enthoven*

D66-politica Els Borst was als minister van Volksgezondheid medeverantwoordelijk voor de euthanasiewet die in 2002 van kracht werd. Ze was erelid van de NVVE. Op 8 februari 2014 werd ze bij haar huis in Bilthoven om het leven gebracht. Voor de rechter verklaarde de dader dat hij gevolg had gegeven aan 'een goddelijke opdracht' en dat hij haar had gedood 'vanwege haar verantwoordelijkheid voor de Nederlandse euthanasiewet'. Margo Andriessen: 'Vanaf mijn begin als voorzitter in 2010 heb ik intensief en plezierig contact met haar onderhouden. Achter de schermen was zij een belangrijke, waardevolle adviseur. Ze wist precies wie

we moesten benaderen om sommige dingen voor elkaar te krijgen. Haar gewelddadige dood was een enorme schok. Tot op de dag van vandaag is het gemis groot.'

Andriessen zal op de Algemene Ledenvergadering van 2 juni de voorzittershamer overdragen. Bij haar aantreden noemde zij 'meer stervenshulp, minder strafrecht' een belangrijke ambitie. Daarover zegt ze nu: 'Tot voor kort zag het daar heel erg naar uit. De laatste zes maanden is eerder sprake van méér strafrecht dan minder. Lang bleef het Openbaar Ministerie op de achtergrond. Het leek erop dat het zou kunnen gaan lukken om euthanasie onder te brengen bij het tuchtrecht, zoals het geval is bij alle medische handelingen, en weg te halen bij het strafrecht. Nu lijkt dat verder weg dan ooit. Plotseling waait er een andere wind.'

Afzijdig > Andriessen wijst op het justitieel onderzoek naar vijf euthanasiegevallen, de dreigende vervolging van de Coöperatie Laatste Wil, een mogelijk onderzoek naar De Einder en zelfstandig werkende

levenseindecounselors en de gerechtelijke uitspraak in de zaak van Albert Heringa (zie ook pagina 9-11). ‘De burger weet niet waar hij aan toe is. Onder invloed van de christelijke partijen stelt het kabinet zich afwachtend op. Helaas houden vvd en D66 zich afzijdig.’

Onder druk gezet > Er zijn andere tekenen die duiden op méér strafrecht in plaats van minder. ‘Jammer genoeg is er nog geen acceptabel en legaal verkrijgbaar middel voor mensen die klaar zijn met hun leven. De CLW heeft benadrukt wat de NVVE al heel lang weet, dat de behoefte aan zo’n middel enorm groot is. De discussie wordt gelukkig in alle openheid gevoerd. Veel mensen hebben middelen in huis. Als zij dat vrijwillig hebben ingenomen, een verklaring of video hebben achtergelaten om hun eigen keuze uit te leggen en te benadrukken, dan nóg houdt justitie zich steeds minder op de achtergrond. Forensisch arts, die bij elke niet-natuurlijke dood moeten worden ingeschakeld, worden meer en meer onder druk gezet om de mogelijk strafrechtelijke kant nadrukkelijker te onderzoeken. Bij justitie is duidelijk sprake van verharding.’

Minder prettige fases > Tevreden kijkt Andriessen terug op de manier waarop de NVVE aan de weg heeft getimmerd, zodat praten over een menswaardig einde gewoner is geworden. ‘Samen met andere NVVE’ers heb ik acht jaar onze stand op de 50PlusBeurs bemenst. In het begin hadden we een kleine stand en liepen mensen schichtig om ons heen. Tegenwoordig zijn we in de hal met medische stands en patiëntenorganisaties de grootste en loopt het storm met bezoekers.’ Met nadruk: ‘Het taboe is eraf. Bij ons gaat het ergens over. Bij ons geen geouwehoer.’ Het NVVE-ledental heeft de afgelopen acht jaar een behoorlijke groei laten zien, van 110.000 naar ruim 168.000, en de bemensing van het NVVE-bureau is meegegroeid. Dat heeft tot ‘groeistuipe’ geleid en ‘minder

prettige fases’, zegt Andriessen. ‘Het ledenbestand is veranderd. De gemiddelde leeftijd van de leden was lang tachtig, tegenwoordig zeventig. Steeds meer leden behoren tot de protestgeneratie, zijn minder gezagsgetrouw en gewend hun mond open te doen. Dat geeft een ander soort reuring, bijvoorbeeld rond de alternatieve beleidsnota opgesteld door een aantal leden. Maar ja, daar stonden dingen in zoals de drie routes: de autonome, de medische en de hulpverlenersroute, waar het bestuur het al mee eens was. Een nota is geen eindpunt. De discussie stopt niet.’

De NVVE houdt onverkort vast aan de drie routes als pijlers onder het beleid. Bij de hulpverlenersroute is Andriessen blij met het initiatiefwetsvoorstel van D66, waarin zelfbeschikking leidend is. Voor artsen is geen rol weggelegd, wel voor levenseindebegeleiders. ‘Voor een relatief eenvoudige handeling hoeft iemand niet per se acht jaar medicijnen gestudeerd te hebben.’

Rust teruggekeerd > Reuring was er ook op het bureau, culminerend in het vertrek van twee directeuren kort na elkaar en enkele staffunctionarissen. ‘De koers moet intern breed gedragen worden. Dat was niet langer het geval. Met nieuwe mensen aan het roer en de breed gedragen beleidsnota is de rust teruggekeerd.’

Opmerkelijke mijlpalen vindt Andriessen de ruimere interpretatie van de euthanasiewet (stapeling van ouderdomsklachten, demantie, psychiatrie), de Levenseindekliniek (‘een groot succes’), het D66-initiatiefwetsvoorstel en de instelling van het NVVE-fonds om wetenschappelijk onderzoek te stimuleren. ‘Mede door gebrek aan geld was dat vrijwel tot stilstand gekomen. Er ontbreekt nog veel kennis. Zo weet niemand bijvoorbeeld waarom de bereidheid om euthanasie te verlenen bij artsen in steden veel groter lijkt dan op het platteland.’

↑

AFSCHEIDSRECEPTIE

Na afloop van de Algemene Ledenvergadering op 2 juni in De Eenhoorn in Amersfoort is er een afscheidsreceptie. Daar kunt u niet alleen afscheid nemen van voorzitter **Margo Andriessen**, maar ook van de bestuursleden **Chris Leeuwe** en **Carla Pauw-van Doormalen**.